

Vischnaunca da Trun

Constituziun communal *1)

CUNTEGN

I. Determinaziuns generalas

pagina

Art. 1	Vischnaunca	6
Art. 2	Autonomia	6
Art. 3.	Egualitad dallas schlatteinas	6
Art. 4	Lungatg ufficial	6
Art. 5	Incumbensas	6
Art. 6	Cumpetenzas penalas	6

II. Dretgs ed obligaziuns

Art. 7	Habilitad e dretg da votar	7
Art. 8	Elegibladad	7
Art. 9	Perioda d'uffeci	7
Art. 10	Sforz d'uffeci	7
Art. 11	Acceptaziun dalla elecziun	7
Art. 12	Exclusiun	7
Art. 13	Recusaziun	7
Art. 14	Dretg da petiziun	8
Art. 15	Dretg d'iniziativa	8
Art. 16	Procedura	8
Art. 17	Retratga dalla iniziativa	9
Art. 18	Iniziativas illegalas	9
Art. 19	Referendum facultativ	9
Art. 20	Procedura	9
Art. 21	Dretg da moziun	9
Art. 22	Dretg d'informaziun	10
Art. 23	Responsabladad	10
Art. 24	Reponderaziun	10
Art. 25	Dretg da recuors	10
Art. 26	Protocol	10
Art. 27	Investa els protocols	10

III. Organisaziun communal

Art. 28	Organs communal	11
Art. 29	Autoritad suprema	11

A. Cuminonza dils votants

Art. 30	Votaziun all'urna	11
Art. 31	Procedura	12

B. La radunonza da vischnaunca

Art. 32	Convocaziun	12
Art. 33	Cumpetenzas	12
Art. 34	Cumpetenzas da concluder	13
Art. 35	Presidi	13
Art. 36	Predeliberaziun	13
Art. 37	Dumbravuschs	13
Art. 38	Modalitads da votaziun	13

C. Il cussegl da vischnaunca

Art. 39	Cumposiziun	13
Art. 40	Convocaziun, cumpetenzas da decider	14
Art. 41	Cumpetenzas	14

D. La suprastonza communal

Art. 42	Posiziun	15
Art. 43	Cumposiziun ed elecziun	15
Art. 44	Cumpetenzas en general	15
Art. 45	Cumpetenzas specialas	16
Art. 46	Relaziun denter la suprastonza communal ed il cussegl da vischnaunca	17
Art. 47	Convocaziun	17
Art. 48	Sedutas, presidi	17
Art. 49	Departaments	17
Art. 50	Cumpetenzas da decider	17
Art. 51	President communal	18
Art. 52	Suttascripziun	18

E. Cumissiun da gestiun

Art. 53	Cumposiziun	18
Art. 54	Elegibladad	18
Art. 55	Cumpetenzas da decider	18
Art. 56	Incumbensas e cumpetenzas	19
Art. 57	Controlla dil quen communal	19

IV. Roms dall' administraziun

A. Il scolaresser

Art. 58	Incumbensa	19
Art. 59	Cussegl da scola	19
Art. 60	Funcziuns e cumpetenzas	20

B. Forestalesser

Art. 61 Incumbensa 20

C. Agricultura

Art. 62 Incumbensa 20

D. Uorden da baghegiar

Art. 63 Survigilanza 20

Art. 64 Cumissiun da baghegiar 21

E. Stradalesser

Art. 65 Survigilanza 21

F. Polizia

Art. 66 Incumbensa, cumissiun da fiug 21

G. Protecziun civila

Art. 67 Survigilanza 21

H. Administraziun

Art. 68 Incumbensa 22

Art. 69 Canzlist 22

V. Finanzas e taglias

Art. 70 Facultad communal 22

Art. 71 Administraziun 22

Art. 72 Taglias 22

Art. 73 Taxa da cura 23

Art. 74 Contribuziuns da preferenza (perimeter) 23

Art. 75 Taxas 23

Art. 76 Expensas effectivas 23

I. Determinaziuns generalas

Art. 1

Vischnaunca

La vischnaunca da Trun ei ina corporaziun territoriala dil dretg public. Ella consista dallas persunas sesentas en siu territori e secumpona dallas suandontas fracziuns:

Trun-vitg, **Schlans**, Zignau, Lumneins, Tiraun, Darvella, Flutginas, Cartatscha, Caltgadira, Pustget, Gravas, Campliun, Cumadé e Bardigliun.

Art. 2

Autonomia

Enteifer ils tiarms dalla legislaziun federala e cantunala ha la vischnaunca il dretg d'administraziun autonoma.

Ella exercitescha enteifer ils cunfins da sias cumpetenzas il domini sur tut las persunas e caussas che sesanflan en siu territori.

Art. 3

Egualitad dallas schlatteinas

Funcziuns officialas ed indicaziuns professionalas en questa constituziun serefereschon sin omisduas schlatteinas.

Art. 4

Lungatg official

Il lungatg official dalla vischnaunca ei il romontsch sursilvan. En cass specialas sa vegnir fatg exepziuns.

Art. 5

Incumbensas

La vischnaunca ademplescha sias obligaziuns publicas e quellas adossadas ad ella dil stadi. Ella promova enteifer sias cumpetenzas e pusseivladads il beinstar general, il svilup economic, cultural e social, la scolaziun e formaziun.

Art. 6

Cumpetenzas penalas

La vischnaunca ha il dretg da castigiar cuntravenziuns encunter sias leschas ordinaziuns e reglaments. Resalvadas ein las disposiziuns penalas dil Cantun e dalla Confederaziun. Castitgs astgan vegnir decretai mo sin fundament da smanatschas da castitgs ch'ei fixadas expressivamein en leschas.

II. Dretgs ed obligaziuns

Art. 7

Habilitad e dretg da votar

Habels da votar ein burgheis svizzers che han cumplenu il 18avel onn.

Dretg da votar en fatgs communal han las personas ch'ei domiciliadas en vischnaunca e ch'ei buca ugadas pervia da malsogna ni fleivlezia da spért.

Art. 8

Elegibladad

Scadina persuna cun il dretg da votar ei elegibla en uffecis communal, sch'ella ei buca vegnida previda da quei dretg entras sentenza penala.

Art. 9

Perioda d'uffeci

La perioda d'uffeci cuoza mintgamai 3 onns.

Art. 10

Sforz d'uffeci

Ei exista negin sforz d'uffeci.

Art. 11

Acceptaziun dalla elecziun

Tgi che refusescha in'elecziun sto annunziar quei enteifer 3 dis suenter haver priu enconuschientscha dalla elecziun. Cass cuntrari vala l'elecziun per acceptada.

Art. 12

Exclusiun

Parents e quina en liniga directa, consorts e fargliuns astgan buca appartener el medem mument alla medema autoritad communal.

Art. 13

Recusaziun

In commember d'ina autoritad communal ni tgi ch'ei presents alla radunonza communal sto s'absentar tier tractaziuns e votaziuns sur fatgs ch'interesseschan el ni in da ses parents tochen tier in grad da parentella menziunus en art. 12 directamein e persunalmein. L'autoritad en damonda decida en absenza dils interessai, schebein ei exista raschuns da recusaziun.

Art. 14

Dretg da petiziun

Scadina persuna cun il dretg da votar sa presentar alla suprastonza communal en scret propostas, giavischs e reclamaziuns. La suprastonza ei obligada da prender posiziun en caussa e da dar ina risposta en scret enteifer 1 meins.

Art. 15

Dretg d'iniziativa

60 votants san far propostas en scret e pretender ch'ei vegni votau surlunder. Excepi da quei dretg da proposta ein fatgs che pertuccan conclus senza vigur generala e che vegnan reglai dallas autoritads communalas el rom da lur cumpetenzas ed entras relaziuns da dretg denter la vischnaunca e tiarzas personas.

L'iniziativa sa vegnir inoltrada en fuorma d'ina proposta generala ni d'in sboz formulau. Ella ei d'inoltrar cun las sottascripziuns alla canzlia communal.

Art. 16

Procedura

Ina iniziativa valeivla sto vegnir tractada sil pli tard enteifer 6 meins suenter ch'ella ei vegnida inoltrada. Schai la proposta ella cumpetenza dalla suprastonza ni dil cussegl da vischnaunca e corrispunda l'autoritad cumpetenta ad ella, vegn ei buca fatg ina votaziun dil pievel.

Croda ella denton ella cumpetenza dil pievel, ni corrispunda l'autoritad cumpetenta buca al giavisch, predeliberescha il cussegl da vischnaunca la proposta. Quel sto suttametter il punct da recapitulaziun cun in pareri ed eventualmein cun ina cunterproposta alla votaziun dil pievel. Schai ina tala cunterproposta avon maun, vegn ei presentau als votants sil medem cedel da votar las suandontas damondas:

1. Vuleis Vus acceptar l'iniziativa dil pievel?
2. Vuleis Vus acceptar la cunterproposta dil cussegl da vischnaunca?
3. Pil cass che ton l'iniziativa dil pievel sco era la cunterproposta dil cussegl vegnan acceptadas duei l'iniziativa dil pievel u la cunterproposta passar en vigur?

Igl absolut pli vegn eruius separadamein per mintga damonda. Damondas buca rispundidas vegnan buca risguardadas.

Vegnan ton l'iniziativa sco era la cunterproposta acceptadas, decida il resultat dalla tiarza damonda. En vigur va quei project che contonscha las biaras vuschs tier quella damonda.

Art. 17

**Retratga dalla
iniziativa**

Ina iniziativa sa vegnir retratga dils 5 emprens che han signau ella, aschinavon ch'ella cuntegn buca in'otra clausla da retrer, tochen la proclamaziun dalla votaziun.

Art. 18

**Iniziativas
illegalas**

Propostas d'iniziativas cun in cuntegn illegal ein buca admissiblas e vegnan buca suttamessas alla votaziun dil pievel.

Art. 19

**Referendum
facultativ**

Sin proposta da silmeins 40 votants ein ils suandonts fatgs da suttametter alla radunonza da vischnaunca:

- a) Il quen annual;
- b) conclus dil cussegl da vischnaunca davart novas expensas unicas egl importo da varga frs. 100'000.00 per la medema caussa e da varga frs. 20'000.00 sch'ei setracta d'expensas che serepetan onn per onn;
- c) conclus dil cussegl da vischnaunca davart credits supplementars, aschilunsch ch'els survargan il credit concediu per pli che 10%, sil pli pauc per frs. 50'000.00.

Art. 20

Procedura

Decisiuns dil cussegl da vischnaunca, suttamessas al referendum facultativ, ein immediat da far enconuschentas publicamein. Ellas passan en vigur pér cura ch'il termin per far diever dil referendum ei spiraus. Igl ei pusseivel d'inoltrar il referendum facultativ enteifer 20 dis dapi la publicaziun officiala.

La votaziun duei per regla haver liug enteifer 2 meins suenter ch'il termin dil referendum ei spiraus.

Art. 21

Dretg da moziun

Mintga votant ha il dretg da far sin vischnaunca propostas che pertuccan buca la gliesta da tractandas. Vegn ina tala acceptada, ha la suprastonza da presentar rapport e proposta a caschun dalla proxima radunonza da vischnaunca.

Art. 22

**Dretg
d'informaziun**

A caschun d'ina radunonza da vischnaunca sa mintga votant pretender che la suprastonza communal orienteschi el, co ina fatschenta stetti ni seigi vegnida liquidada. La suprastonza sa refierer ni snegar il sclariment, sche impurtonts interess comunals ni da tiarzas persunas giustificcheschan quei.

Art. 23

Responsabladad

Il commembers dallas autoritads communalas ein responsabels per il donn ch'els caschunan enten exequir lur funcziuns officialas alla vischnaunca ni a tiarzas persunas e quei conform alla lescha cantunala davart la responsabladad dallas autoritads, **dils funcziunaris e dallas corporaziuns da dretg public.**

Art. 24

Reponderaziun

In conclus dalla radunonza communal ni dalla votaziun all'urna sa da tut temps vegnir presentaus a quella per reponderaziun. Resalvai ein ils dretgs da tiarzas persunas. Eis ei buca vargau 1 onn dapi che in conclus ei ius en vigur sa vegnir reponderau mo lu, sche quei vegn concludiu cun ina maioritad da duas tiarzas dallas vuschs.

Art. 25

Dretg da recuors

Il dretg da recuors encunter conclus e decisiuns d'organs comunals sedrezza suenter la legislaziun cantunala.

Art. 26

Protocol

Per la radunonza communal, la suprastonza e per mintga ulteriura autoritad eis ei da menar protocols separai, che dattan sclariment silmeins davart ils conclus ed ils resultats dallas elecziuns. Tut ils protocols che vegnan menai enteifer gremis comunals ston vegnir screts per romontsch. Els ein da suttascriver entras il protocollist e suenter l'approbaziun entras il parsura.

Art. 27

**Investa els
protocols**

Il protocols dalla radunonza communal e dil cussegl da vischnaunca stattan a disposiziun a mintga persuna cun dretg da votar. L'investa els protocols dalla suprastonza e dallas ulteriuras autoritads communalas vegn lubida mo lu, sch'ei sa vegnir fatg valer interess justificai. Al dretg sin investa sa era vegnir satisfatg cun remetter in extract dil protocol.

III. Organisaziun communal

Art. 28

Organs communals

Ils organs da vischnaunca ein:

- a) La cuminonza dils votants,
- b) la radunonza communal, (vischnaunca)
- c) il cussegl da vischnaunca,
- d) la suprastonza communal,
- e) la cumissiun da gestiun.

Art. 29

Autoritad suprema

L'autoritad suprema ei la cuminonza dallas personas cun dretg da votar en vischnaunca. Ella exercitescha ses dretgs alla radunonza communal ni all'urna.

A. Cuminonza dils votants

Art. 30

Votaziun all'urna

Ultra dallas fatschentas che vegnan suttamessas alla votaziun all'urna entras conclus dalla radunonza communal cumpeta alla cuminonza dils votants:

- a) la revisiun totala dalla constituziun
- b) l'approbaziun e revisiun totala da leschas
- c) las elecziuns
 - dil cussegl da vischnaunca
 - dalla suprastonza communal
 - dalla cumissiun da gestiun e d'in substitut
- d) conclus davart novas expensas unicas egl importo da varga
frs. 1'000'000.00 per la medema causa e da varga
frs. 200'000.00 sch'ei setracta d'expensas che serepetan
- e) l'autorisaziun dalla suprastonza communal per scadin acquist, scadina alienaziun e mutaziun da beins immobiliars e terren sco era engrevegiar ni favorisar tals cun dretgs persunals e dretgs reals restrenschis (menziuns, annotaziuns, servituds e dretgs d'impegn). L'autorisaziun ei valeivla per ina valeta da contract dapli che frs. 1'000'000.00
- f) dar e midar essenzialmein concessiuns per utilizar las auas, conceder ulteriurs dretgs d'utilisaziun speciala cun in cuoz da varga 30 onns sco era exequir il dretg da curdada da concessiun el senn dalla legislaziun davart il dretg dallas auas

Art. 31

Procedura

Las votaziuns ed elecziuns all' urna vegnan regladas en in reglament special.

B. La radunonza da vischnaunca

Art. 32

Convocaziun

La radunonza da vischnaunca vegn convocada dalla suprastonza communal aschi savens sco igl ei necessari e cunvegnet. La publicaziun dallas tractandas ha da daventar sil pli tard 8 dis avon la radunonza cun publicaziun usitada.

Art. 33

Cumpetenzas

Il suandonts fatgs ein suttamess alla radunonza da vischnaunca:

- a) la revisiun parziala dalla constituziun
- b) l'approbaziun e revisiun parziala da leschas
- c) l'approbaziun da novs regulativs e novas ordinaziuns
- d) conclus davart novas expensas unicas egl importo da varga frs. 250'000.00 per la medema causa e da varga frs. 40'000.00 sch'ei setracta d'expensas che serepetan
- e) l'autorisaziun dalla suprastonza communal per scadin acquist, scadina alienaziun e mutaziun da beins immobiliars e terren sco era engrevegiar ni favorisar tals cun dretgs persunals e dretgs reals restrenschis (menziuns, annotaziuns, servituds e dretgs d'impegn). L'autorisaziun ei valeivla per ina valeta da contract da frs. 250'000.00 entochen frs. 1'000'000.00.
- f) conceder dretgs d'utilisaziun speciala cun in cuoz da varga 10 onns, denton meins che 30 onns.
- g) la recepziun el dretg da burgheis dalla vischnaunca
- h) fixar il pei taglia
- i) decisiuns davart participaziun a corporaziuns ed instituziuns regionalas
- j) autras fatschentas suttamessas al cussegl da vischnaunca per decisiun, schinavon ch'il pli dils cussegliers giavischa quei
- k) approvaziun dil preventiv
- l) cumpetenzas da suttametter fatschentas alla votaziun all'urna

Art. 34

**Cumpetenz
da concluder**

Mintga radunonza communal convocada en uorden ei cumpetenta da concluder

Art. 35

Presidi

La radunonza communal vegn empalada dil president communal. Ei quel impedi, presidescha il vicepresidente ni in auter commember dalla suprastonza la radunonza communal.

Art. 36

Predeliberaziun

La radunonza communal astga mo prender decisiuns sur da fatgs ch'ei vegni predeliberai (dalla suprastonza, dil cussegl ni d'ina cumissiun) e ch'ei indicai sin la gliesta da tractandas, publicada silmeins 8 dis avon la radunonza communal.

Art. 37

Dumbravuschs

La radunonza communal numna ils dumbravuschs necessaris.

Art. 38

**Modalitads
da votaziun**

Las votaziuns vegnan fatgas cun maun pli. Ellas ein denton da far en scret, sche $\frac{1}{4}$ dils votants presents pretendan quei. Tier votaziuns cun maun pli ei la pluralitad absoluta da quels che votan decisiva. Ein las vuschs ulivas, decida il president. Per votaziuns cun scrutini vala il pli absolut dallas vuschs valeivlas. Cedels vits e nunvaleivels vagnan buca quintai. Ein las vuschs ulivas, ei la damonda renviada.

C. Il cussegl da vischnaunca

Art. 39

Cumposiziun

Il cussegl da vischnaunca ei il parlament communal. El secumpona da 15 commembers che vegnan elegi all'urna. Il cussegl da vischnaunca elegia ord siu miez in president ed in vicepresidente per in onn e dessegna in actuar.

Art. 40

Convocaziun, cumpetenzas da decider

Il cussegl da vischnaunca vegn convocaus dalla suprastanza communal ni sin giavisch dil president dil cussegl da vischnaunca ni da silmeins 5 cusseglieras ni cussegliers da vischnaunca cun indicar las fatschentas che vegnan tractadas. Il cussegl da vischnaunca ei cumpetents da decider, sche silmeins 11 commembers ein presents.

Art. 41

Cumpetenzas

Il cussegl da vischnaunca ha la survigilanza suprema dall'entira administraziun communal. Ad el ein suttamess en special:

- a) las elecziuns
 - ◆ dil vicepresident communal
 - ◆ dil canzlist communal
 - ◆ dils commembers da cussegls e cumissiuns communalas
 - ◆ dils representants en las diversas instituziuns
 - ◆ dil cumandant da pumpiers;
- b) la revisiun parziala da regulativs ed ordinaziuns;
- c) l'approbaziun dil quen annual, dils rapports da gestiun cun resalva dil referendum facultativ tenor art. 19, lit. a dalla constituziun;
- d) proponer midadas dil pei da taglia per mauns dalla radunonza communal tenor art. 33, lit h;
- e) conclus davart novas expensas unicas entochen egl importo da frs. 250'000.00 per la medema caussa ed entochen frs. 40'000.00 sch'ei setracta d'expensas che serepetan onn per onn cun resalva dil referendum tenor art. 19, lit. b dalla constituziun;
- f) conclus da credits supplementars, aschilunsch ch'els survargan buca 40 percent dil credit concediu, denton minimal in importo da frs. 10'000.00 e maximal in tal da frs. 250'000.00 cun resalva dil referendum facultativ tenor art. 19, lit. c dalla constituziun;
- g) l'autorisaziun dalla suprastanza communal per scadin acquist, scadina alienaziun e mutaziun da beins immobiliars e terren sco era engrevegiar ni favorisar tals cun dretgs persunals e dretgs reals restenschi (menziuns, annotaziuns, servituds e dretgs d'impegn). L'autorisaziun ei valeivla per ina valeta da contract da frs. 40'000.00 entochen frs. 250'000.00.

- h) deliberaziun preliminar da tuttas fatschentas ch'ei da
suttametter alla radunonza communal ni all'urna;
- i) crear novas plazzas stablas;
- j) decisiuns davart conflicts da cumpetenzza denter las autoritads
communalas;
- k) la verificaziun da votaziuns ed elecziuns communalas;
- l) explotaziuns da terren communal.

D. La suprastonza communal

Art. 42

Posiziun

La suprastonza communal ei l'autoritat **administrativa e poliziala
dalla vischnaunca.**

Art. 43

Cumposiziun ed elecziun

La suprastonza communal secumpona d'in president communal e
da 4 geraus, che vegnan elegi all'urna.
Ils commembers dalla suprastonza communal astgan buca
appartener il medem mument al cussegl da vischnaunca.

Art. 44

Cumpetenzas en general

La suprastonza communal empeila l'administraziun communal.
Ella procura plinavon che las prescripziuns dil Cantun e dalla
Confederaziun, sco era ch'ils conclus dil pievel e dil cussegl da
vischnaunca vegnien exequi.

Art. 45

**Cumpetenzas
specialas**

La suprastanza communal ha plinavon las suandontas cumpetenzas specialas:

- a) la representaziun dalla vischnaunca anoviars ed avon dertgira;
- b) il relaschar descripciuns e directivas da survetsch;
- c) l'execuziun dalla pussonza poliziala appartenenta alla vischnaunca e dalla cumpetenza penala dalla procedura penala administrativa, schinavon che buc in' autra istanza ei cumpetenta en quei risguard;
- d) las decisiuns da recuors encunter ordinaziuns dalla administraziun communal e da sias partiziuns, schinavon che buca istanzas da recuors specialas ein cumpetentas leutier;
- e) las decisiuns davart menar process e recuors, conceder plenipotenzas per representaziuns dalla vischnaunca en caussas da dretg, far contracts da pacificaziun e cunvegnientschas enteifer lur cumpetenzas finanzialas;
- f) ils conclus davart novas expensas unicas egl importo entochen frs. 40'000.00 per la medema causa ed entochen frs. 10'000.00, sch'ei setracta d'expensas che serepetan onn per onn;
- g) il conceder credits supplementars entochen egl importo da frs. 10'000.00;
- h) scadin acquist, scadin alienaziun e mutaziun da beins immobiliars e terren sco era engrevegiar ni favorisar tals cun dretgs persunals e dretgs reals restrenschi (menziuns, annotaziuns, servituts e dretgs d'impegn). La cumpetenza ei valeivla per disposiziuns realas entochen 200 m2 ed ina valeta da contract entochen frs. 40'000.00.
- i) las concessiuns da gudidas specialas a caussas en diever public, schinavon ch'ina autra istanza ei buca cumpetenta;
- j) il surdar lavurs e furniziun el rom dil preventiv e dils conclus dil pievel e dil cussegl da vischnaunca;
- k) elecziuns dil personal e fucziunaris da vischnaunca, sut resalva d'art. 41, lit. a;
- l) fixar ils datums per votaziuns ni radunonzas da vischnaunca;
- m) la redacziun dil messadi per votaziuns all' urna;

Art. 46

**Relaziun denter
la suprastanza
communal ed il
cussegl da
vischnaunca**

La suprastanza communal prepara las fatschentas ch'ein da tractar dil cussegl da vischnaunca e fa leutier propostas motivadas. Ella sa ultra da quei suttametter dad ella anora al cussegl da vischnaunca fatschentas per decisiuns. La suprastanza communal presenta annualmein, per regla el decuors digl avrel, denton sil pli tard entochen la fin da matg il rapport da gestiun ed il quen annual digl onn vargau per mauns dil cussegl da vischnaunca e dil pievel. La suprastanza presenta plinavon mintgamai entochen sil pli tard la fin digl onn da fatschenta per mauns dil cussegl e dalla radunonza da vischnaunca il preventiv ed aschunta el medem mument la proposta per la fixaziun dil pei da taglia pigl onn vegnent.

Art. 47

Convocaziun

La suprastanza communal vegn convocada dil president communal u da siu substitut aschi savens sco las fatschentas pretendan.

Art. 48

Sedutas, presidi

Las sedutas dalla suprastanza communal vegnan tgamunadas dil president communal, en cass d'impediment entras il vicepresident.

Art. 49

Departaments

L'administraziun communal vegn repartida sin 5 departaments. Scadin suprastont meina in departament. La suprastanza communal decida mintgamai all'entschatta d'ina perioda d'uffeci davart la repartiziun dils departaments e reglescha la substituziun. Il cussegl da vischnaunca fixescha el reglament da fatschentas la relaziun denter la suprastanza ed ils departaments arisguard cumpetenzas ed obligaziuns. Decisiuns che la suprastanza communal pren en atgna cumpetenza san, cun resalva dils cass previ expressivamein, buca vegnir empaladas vinavon al cussegl da vischnaunca.

Art. 50

**Cumpetenza da
decider**

La suprastanza communal ei cumpetenta da decider, sche silmeins 3 commembers ein presents. Tier votaziuns ed elecziuns decida la pluralitad. En cass da vuschs ulivas decida tier elecziuns la sort, tier decisiuns il president. Scadin commember dalla suprastanza communal, che fa part dalla seduta, ei obligaus da votar.

Art. 51

**President
communal**

Il president communal empeila la radunonza da vischnaunca e las sedutas dalla suprastonza communal ed assista allas sessiuns dil cussegl da vischnaunca. El survigilescha il decuors dallas fatschentas dalla suprastonza communal e coordinescha la lavur dils departaments, dall'administraziun e d'eventualas cumissiuns, cun resalva dallas competenzas dil cussegl da vischnaunca. En cass urgents relai el decrets provisoris cun rapportar immediat surlunder alla suprastonza communal. El exequescha las funcziuns surdadas al president communal entras prescripciuns dil Cantun e dalla Confederaziun.

En cass d'absenza vegn el substituius dil vicepresident.

Art. 52

Suttascripziun

La suttascripziun legalmein valeivla per la vischnaunca cumpeta al president communal, ni en cass d'impediment al vicepresident ensemen cun il canzlist ni siu substitut, ni ensemen cun in auter suprastont.

E. La cumissiun da gestiun

Art. 53

Cumposiziun

La cumissiun da gestiun secumpona da 3 commembers ed in suppleant. Ella seconstituescha sezza.

Art. 54

Elegibladad

Suprastonts, commembers dil cussegl da vischnaunca ed emploiai dall'administraziun communal e lur parentella el senn d'art. 12 dalla constituziun ein buca elegibels ella cumissiun da gestiun.

Art. 55

**Cumpetenzza da
decider**

La cumissiun da gestiun sa prender decisiuns, mo sche 3 commembers (suppleant) ein presents. Scadin commember e suppleant dalla cumissiun ei obligaus da votar.

Art. 56

**Incumbensas e
cumpetenzas**

La cumissiun da gestiun examinescha tuttas spartas dall'administraziun communal ed igl entir menaschi finanziel dalla vischnaunca, inclusiv ils quens dils fondos e dallas fundaziuns, il preventiv ed il quen annual. Ella inoltescha siu rapport e sias proposiziuns annualmein alla suprastanza communal per mauns dil cussegl da vischnaunca e dil pievel. Constataziuns da natira subordinada san vegnir fatgas en in rapport special per mauns dalla suprastanza communal.

Art. 57

**Controlla dil quen
communal**

La controlla dil quen annual sa vegnir fatga entras in biro fiduziari.

IV. Roms dall'administraziun

A. Scolaesser

Art. 58

Incumbensa

La vischnaunca procura per ina sufficienta scolaziun dils affons.

Art. 59

Cussegl da scola

La direziun e survigilanza dils fatgs da scola ei caussa dil cussegl da scola. Quel secumpona da 7 commembers e seconstituescha sez. L'elecziun vegn fatga dil cussegl da vischnaunca. En damondas che pertuccan l'instrucziun vegn in representant dils scolasts envidaus cun vusch consultativa allas sessiuns dil cussegl da scola.

Il commember da suprastanza, incumbensaus cun la tgira dil scolaesser, appartegn d'uffeci anora al cussegl da scola. Scadin commember dil cussegl da scola ei obligaus da votar.

Art. 60

Funcziuns e cumpetenzas

Il cussegl da scola procurescha che la legalisaziun da scola federala, cantunala e communal vegni exequida. En special ha il cussegl da scola las funcziuns suandontas: El

- a) elegia e relai scolastas e scolasts en cuminonza cun la suprastanza communal,
- b) controllescha il menaschi da scola, predeliberescha ils regulativs da scola per mauns dallas instanzas cumpetentas,
- c) fixescha l'entschatta e la finiziun dalla scola sco era las vacanzas en concordanza cun la suprastanza,
- d) fixescha ils castitgs per grevs surpassaments disciplinars en concordanza cun la suprastanza,
- e) propona onn per onn per mauns dil preventiv communal ils importos che duein vegnir resalvai per intents da scola.

B. Forestalesser

Art. 61

Incumbensa

La suprastanza communal survigilescha il forestalesser. Ella liquidescha las fatschentas a norma dallas prescripziuns federalas, cantunalas e communalas.

C. Agricultura

Art. 62

Incumbensa

La vischnaunca sustegn l'agricultura el rom dallas disposiziuns legalas.

D. Uorden da baghegiar

Art. 63

Survigilanza

Igl uorden da baghegiar vegn survigilaus dalla suprastanza communal.

Art. 64

**Cumissiu da
baghegiar**

La cumissiu da baghegiar secumpona da tschun commembers e seconstituescha sezza. L'elecziun vegn fatga dil cussegl da vischnaunca.

Il commember dalla suprastanza, incumbensaus cugl uorden da baghegiar, appartegn d'uffeci anora alla cumissiu da baghegiar.

E. Stradalesser

Art. 65

Survigilonza

Il stradalesser vegn survegilaus dalla suprastanza communal.

F. Polizia

Art. 66

Incumbensa

La survegilonza digl uorden da polizia, inclusiv la polizia da fiug ed igl uorden da santeri, ei caussa dalla suprastanza.

Cumissiu da fiug

Il cussegl da vischnaunca elegia ina cumissiu da fiug da 3 commembers che seconstituescha sezza.

Il commember dalla suprastanza communal, incumbensaus cun quella fatschenta ei mintgamai ex officio commember dalla cumissiu.

G. Protecziun civila

Art. 67

Protecziun civila

La survegilonza dalla protecziun civila ei caussa dalla suprastanza communal.

H. Administraziun

Art. 68

Incumbensa

L'administraziun communal procura per gl'entir traffic da quen ed ademplescha las autras funcziuns surdadas ad ella entras la suprastanza communal. L'administraziun communal ei sutta-messa directamein al president communal, indirectamein alla suprastanza communal.

Art. 69

Canzlist

Il canzlist diregia l'administraziun communal e survigilescha il personal da canzlia. El meina il protocol dallas sedutas dalla suprastanza communal ed assista a quellas cun vusch consultativa.

En cass d'absenza vegn el substituius da siu substitut.

V. Finanzas e taglias

Art. 70

Facultad communal

Il recav dalla facultad communal ed autras entradas surveschan per adempir las incumbensas publicas da vischnaunca.

Art. 71

Administraziun

La vischnaunca procura per ina buna administraziun da sia facultad. Ella sesprova da mantener quella e da contonscher ina buna rendita.

Art. 72

Taglias

Aschilunsch ch'il recav dalla facultad communal e las ulteriuras entradas cuvieran buca las expensas communalas ed ina amortisaziun normada dils deivets, incassescha la vischnaunca taglias sin fundament d'ina lescha speciala.

Art. 73

Taxa da cura

La vischnaunca prevelescha ina taxa da cura per promover il liug da cura ed ils indrezs ed arranschaments turistics. Igl incasso dallas taxas da cura ed il diever da quellas entradas surlai la vischnaunca alla Uniun da traffic Trun.

Art. 74

Contribuziuns da preferenza

Eregia la vischnaunca ovras ed indrezs che portan a certas persunas in avantatg special, ni entras las qualas la facultad vegn augmentada en valeta, sa ella pretender da questas ina contribuziun commensurada als cuosts dall'ovra.

Art. 75

Taxas

La vischnaunca prevelescha taxas administrativas, respectiv da diever sco indemnizaziun per in diever special dall'administraziun e per il diever d'ovras ed indrezs communal. L'altezia dallas taxas da diever ei da fixar ton sco selai aschia, ch'igl ei pusseivel da cuvierer cul recav ordlunder ils cuosts per ereger, menar e mantener l'ovra ni igl indrez.

Art. 76

Expensas effectivas

Per tuttas cumpetenzas finanzialas cuntenidas en questa constituziun, vala il credit net, q.v.d. il credit total cun deducir las subvenziuns statalas e las contribuziuns dils privats.

VI. Fatgs da baselgia

Art. 77

Pleiv

La tgira dils fatgs dalla baselgia ei caussa dallas pleivs. Lur dretgs ein garanti conform alla constituziun cantunala dil cantun Grischun.

VII. Determinaziuns finalas

Art. 78

Revisiun

La constituziun presenta sa vegnir revedida da tut temps totalmein ni parzialmein entras ina decisiun cun il sempel pli dallas vuschs. Mintga revisiun va en vigur cun la decisiun respectiva.

Art. 79

Vigur

La constituziun presenta va en vigur suenter esser stada acceptada dalla radunonza communal. Per l'approbaziun eis ella da presentar alla Regenza che examinescha sia legalitad. Quei vala era per scadina midada ni cumpletaziun posteriura dalla constituziun communal.

Art. 80

Abrogaziun

El mument che questa constituziun va en vigur ein tuttas prescripziuns che stattan en cuntradicziun cun las novas determinaziuns cassadas, en special la constituziun dils 02 d'october 1987 e la revisiun dils 15 da december 1991.

sta constituziun ei vegnida acceptada dalla radunonza communal dils **18 da zercladur 1999**.

En num dalla suprastonza communal Trun

Il president:

Igl actuar:

Daniel Tuor

Plazi Decurtins

Approbada dalla regenza tenor conclus dils 14.09.1999 nr. 1625.

- *1) Amplificaziuns dils artechels 1, 23, 42 entras l'adopziun dil contract da fusiun dallas vischnauncas da Trun e Schlans tras las votantas ed ils votants dallas vischnauncas da Trun e Schlans ed entras l'approbaziun dalla revisiun parziala dalla constituziun tras la regenza dil cantun Grischun cun decisiun nr. 678 dils 5-07-2011.*